

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

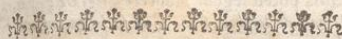
Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663

Caput 11. Circa Ieiunij Ecclesiastici naturam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

Secl. I. De Præcep. IV. Recep. Sentent. 81

(uis) circa ieiunia Ecclesiastica, comestionem carnum, ouorum, & lactiniorum in Quadagesima dispensare: & à fortiori, ut aliam horam prandij ante nonam anticipare. Quia sunt suorum subditorum Prælati Ordinarij, ac proinde iurisdictionem spirituales circa ipsos obtinent. Caiet. 2. 2. q. 147. a. 4. Sylui. libi. Miranda tom. 2. q. 30. a. 1. concl. 2. Hieron. Rodrig. in comp. resol. 75. n. 1. Portel. in dub. reg. v. Ieiunium, n. 5. Nauar. c. 21. nu. 21. Tambur. de iure Abbat. tom. 2. d. 1. 2. q. 5.

CAPVT X.

De dubio circa Ieiunij obligationem.

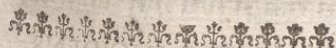
Qui dubitat, num iustam habeat causam non ieiunandi, ieiunare tenetur, nisi dispensationem non ieiunandi à Superiore obtineat: vel nisi dubium Parochi, vel Confessarij confilio deponat: vel alia ratione à dubio liberetur. Quia in dubio fauendum possidenti, pro lege autem tunc adest possessio. Tolet. l. 6. c. 4. n. 9. Lessi. l. 4. c. 2. dub. 5. n. 34. Sanch. de mat. l. 2. d. 4. m. 38.

Dubitat quis, an vigesimum primum annum expleuerit. Post adhibitam sufficientem diligentiam, non tenetur ieiunare. Quia possessio est pro libertate, & dubium de præcepto, nec ius incertum debet contra ius certum præualere. Stante autem dubio de complemento anni vigesimi primi, adest ius certum propriam possidendi libertatem, & ius præcepti obligantis incertum est. Quod si probabile sit, tempus esse completum, & completum non esse: sequi potes utrumlibet. Quia non est maior ratio de vna parte, quam de altera: ideoque de libertate tua poteris te determinare. Fagund. præc. 4. l. 1. c. 8. n. 7. Laym. l. 1. tr. 1.

SECTIO SECVNDA.

De Præcepto obseruandi Ieiunia, Dubia.

CAPVT XI.

Circa Ieiunij Ecclesiastici Naturam.

DVBIVM I.

An præceptum Ieiunij sit affirmatiuum?

AFFIRMATIVVM est, non negatiuum. Quia idem est præcipere, ut semel tantum in die comedatur, ac prohibere, ne sæpius quam semel manducetur. Ita

q. 5. §. 4. n. 33. Sanch. in select. d. 5. 4. num. 5. Diana p. 1. tr. 9. resol. 49. c. p. 4. tr. 3. resol. 21.

At si quis dubitet, an die Iouis sit hora duodecima media noctis, adhuc potest carnibus vesci. Quia est in possessione dies Iouis, & non tenetur credere diem Iouis præterisse, quousque id euidenter agnoscat. Et quia quando quis dubitat, an sit media nox, dubitat, an inceperit abstinendi à carnibus obligatio: unde ius præcepti est dubium num pro illo tempore valeat: ius autem edendi carnes in die Iouis, (vel non ieiunandi, si dies Veneris dies sit ieiunij) est certum: ius autem dubij non potest contra ius certum præualere. Sanchez de matr. l. 2. d. 41. n. 40. Fagund. præc. 4. l. 1. c. 10. n. 2. Diana p. 4. tr. 3. resol. 18. Pasqualig. decis. 163.

E contra si hodie sit dies Veneris, vel ieiunij, & dubites, an sit media nox, vel hora duodecima sonuerit, non poteris carnibus vesci, nec cenare. Quia possessio est pro præcepto, cum constet, hodiernam diem esse abstinendi, vel ieiunij, & dubitetur, num sit hora tractata. Non enim potest quis prudenter credere, iam præterisse, quousque aliqua probabilis ratione nitatur. Sanch. de matr. l. 2. d. 41. v. v. c. 1. c. 10. n. 2. Ghilinus summ. v. Ieiunium, n. 18.

Profecto præceptum de seruando ieiunio, vel de abstinentia à carnibus à media nocte in mediam noctem, intelligendum est de media nocte moraliter computata, non verò mathematicè. Quia non potest imponi ab Ecclesia præceptum nisi eo pacto quo potest obseruari, alioquin ad impossibile obligaret; non potest autem seruari, nisi media nox moraliter computetur: nam media nox mathematicè non potest cognosci, nisi stellarum cursus obseruentur, quod est impossibile: tum quia pauci obseruare sciant: tum quia obseruari non possunt, quando nubibus cælum offunditur: tum quia horologia nunquam ita exactè indicant, ut præcisè horam certam assignent. Pasqualig. decis. 158. 159. & 160.

SCOLAR
206 Mor.
1771. VII
E. IV

est enim hoc præceptum de ieiunio affirmatiuum, ut tanquam negatiuum exponatur. Sic Ledesma 2. p. 4. question. 17. articul. 5. Bonacin. dub. ultim. de præcept. Eccles. quæst. 1. citans Valentiam, Nauartum, Azorium, Sà, Reginaldum, & alios. Fagundez præcept. 4. libr. 1. cap. 4. numer. 6. Pasqualig. in praxi ieiun. decis. 33. numer. 2.

Non est affirmatiuum, sed negatiuum. Quia continet essentialiter negationem non vescendi carnibus, & non comedendi plusquam matutinum, semel in die, & non edendi ante horam conuersuetam: ergo negatiuum omnino est. Ita Cotonar. libr. 4. variarum cap. 20. num. 13. Beja part. 1. casu 45. Villalob. tract. 23. diff. 6. n. 6. Sancius

in select. d. 5. num. 42. Sanchez lib. 4. Decalog. cap. 11. num. 42. Medi. Cod. de ieiun. question. 5. Maior. in 4. dist. 15. question. 6. Sylvi. 2. 2. question. 147. artic. 3. question. 3. Durand. dist. 15. question. 11. numer. 9. Sylvest. verb. Ieiunium, nu. 22. & alij.

114 Ego autem existimo præceptum ieiunij esse affirmativum, ac negativum primò ac per consequens. Nam quod primò, & per se per ieiunij præceptum intenditur est cibi moderatio, ac certa mensura illius. Quòd autem id consequi intendatur ab ipso præcepto per negationem non manducandi carnes, non comedendi nisi semel in die, &c. est quid consequitium: ergò ieiunij præceptum primò & per se est positivum, ex consequens autem negativum. Mecum Pasqualig. citatus.

DVBIVM II.

An præceptum ieiunij ex vi iuris, abstracta consuetudine obliget ad mortale?

115 **Q**ERTUM est, ieiunij præceptum ad mortale obligare, unde quicumque ad ieiunium obligatur, si id etiam citra contemptum violaverit, lethali ter delinquit; sic enim fert communis omnium fidelium praxis. Quidquid in contrarium dixerit Cardinalis ad cap. 2. de observ. ieiun. existimans eum qui solvit ieiunium solummodo venialiter peccare, nisi id ex contemptu gesserit. Quæserim autem, an præceptum hoc obliget ad mortale ex vi iuris, an ex consuetudine?

116 Non obligat ex vi iuris, sed ex consuetudine. **N**o obligat ne. Quia in iure textus, præceptivis verbis ex vi iuris id imperans, non reperitur. Sic Caietan. sum. verb. Ieiunium, capit. 4. & 2. 2. question. 147. artic. 3.

117 Ex vi iuris obligat. Quia cap. Non liceat, Ex vi iuris cap. Non oportet, cap. Placuit, de consec. dist. 3. id apertè præcipitur. Verba enim horum textuum præceptiva esse, & populi vultus Christiani, & Doctorum communis sententia demonstrat. Ita D. Thom. 2. 2. question. 147. art. 3. Sotus libr. 1. de iustit. question. 6. artic. 4. Durand. in 4. dist. 15. question. 9. Fagundez præcept. 4. lib. 1. cap. 3. numer. 7. Sanchez lib. 5. consil. cap. 1. dub. 1. numer. 5. Trullench. lib. 3. Decalog. cap. 2. dub. 5. num. 3. Pasqualig. praxi ieiun. decis. 30. à num. 3. citans Glossam, Archidiaconum, Abbatem, Sylvestrum, Nauarrum, & alios Canonistas. Azor. p. 1. l. 7. c. 8. q. 2. Tolet. libr. 6. cap. 3. & alij.

118 Hanc ego sententiam, (Caietani venia) Hoc unice vnicè veram esse crediderim, addens ieiunij verum esse præceptum etiam fuisse viua vocè à temporibus Apostolorum prolatum, & fortasse scriptum, licet ad nos non deegerit, vti Sanchez citatus asseruit.

DVBIVM III.

An consuetudo possit ex toto Quadragesimale ieiunium abrogare?

119 **S**UPPONO, consuetudinem posse inducere novam ieiunia, quæ sub lethali obligent. Quia potest legem inducere, leg. De quibus, Digest. de legibus, Cod. Quæ sit longa consuetudo, cap. 1. de consuetudin. in 6. cap. 1. dist. 1. Et è contra posse ieiunia Quatuor temporum vigilarumque abrogare, ob eandem rationem: de factoque abrogasse ieiunia Aduentus, Rogationum, quatuor, & sextæ feriæ, & alia Apostolorum ieiunia potest ex parte abrogare Quadragesimale ieiunium. Quia de facto apud Mediolanenses primos quatuor Quadragesimæ dies soluit: & in quibusdam Germaniæ locis consuetudine est introductum, ut ter tantum in hebdomade ieiunium Quadragesimale instituat. Quæserim verò, num consuetudo possit ex toto ieiunium Quadragesimæ abrogare?

Non potest. Quia est divino iure institutum, contra quod haud potest consuetudo prævalere: nec talis consuetudo potest rationalis existere. Recentiores aliqui, quos, pressò nomine, referunt Fagundez præcept. 4. lib. 1. cap. 5. numer. 4. & Azor. part. 1. lib. 7. cap. 1. 2. question. 1. Pasqualig. decis. 36. numer. 3. Villalob. tom. 2. tractat. 23. diffinit. 5. numer. 1.

Potest planè. Quia consuetudo de facto aliqua ieiunia Quadragesimæ abrogavit, ut sup. posui: ergo potest etiam omnia, cum omnia sint in dignitate aut solemnitate paria. Ita Bellarm. tom. 3. lib. 1. cap. 27. Azor. citat. Lessi. l. 4. cap. 2. dub. 9. Reginald. l. br. 4. numer. 1. 3. Trull. lib. 3. Decalog. cap. 2. dub. 5. num. 2. Palud. Maior, Antonin. & alij, quos refert, ac sequitur Fagund. ubi sup.

Probabiliorem hanc sententiam esse existimo. Quia certum fere est, Quadragesimale ieiunium institutum non fuisse iure divino, sed humano Canonico, contra quod potest consuetudo prævalere. Nec consuetudo contra ius humanum censenda irrationabilis est.

QVÆSTIO INCIDENTS.

Num pater possit per filium ieiunij præceptum adimplere?

OTEST quidem. Quia pater ac filius eadem persona censetur. Imò potest quæ magis terrentur patres in filiis, dem. quam in se ipsis. Dig. Quod metus causa, l. 1. Isti quidem, s. ultim. Sic Hugo. ad cap. Presby

Presbyter, dist. 82. Cuius sententiam refert, & approbat Glossa, cap. Penitentia, et 4. verb. Penitens in se.

124 Minime potest. Quia preceptum ieiunij obligationem propriam personalem inducit ad corpus proprium affligendum, quae non quit per alium impleri. Ita Azor. part. 1. lib. 7. capit. 15. question. 7. Pasqualig. decisio. 83. numer. 1. Bonacin. de precept. Eccles. dub. olim. question. 1. punct. 6. numer. 6. Trull. lib. 3. Decalog. capit. 1. et 6. num. 8. Reginald. lib. 4. numer. 187. Lublin. Mofel. & alij apud Pasqualig.

125 Hoc mihi omnino certum. Admitto enim, hoc mihi patrem ac filium in iure vnam censi personam, nam sed id verum esse affirmo in iis, in quibus pater, & filius fictione iuris, loquendo moraliter, eandem personam repraesentat: non autem in iis, in quibus pater, ac filius proprietates distinctas agnoscunt, quale est Ecclesiae precepta obsequare.

QVÆSTIO INCIDENTS.

Utrum qui in quodam precepto die ieiunare non vult, alio non precepto ieiunare teneatur?

126 **Q**ui eo die ieiunare non potest propter infirmitatem, debilitatem, &c. haud tenetur alio die supplere ieiunium: cum enim ab huiusmodi obligatione absolute liberat impotentia. At qui potens ieiunare non vult, praeter lethale piaculum, quod admittit, tenetur alia die omisum supplere ieiunium. Quia duo precepta praecipientis Solui ieiunium certa die, scilicet, solui, & certa die. Si ergo illa die solum non fuerit alia die est soluendum. Sic Palud. in 4. dist. 15. qu. 4. Cuius sententiam probabilem esse asserit Abbas de obseru. ieiun. c. 1. n. 2.

127 Minime tenetur. Quia sic fert omnium fidelium praxis, & colligitur ex c. 2. de obseru. ieiun. Ita Angel. v. ieiunium, numer. 21. Rosel. numer. 24. Tabien. numer. 14. Nauarr. cap. 21. nu. 27. Bonac. de precept. Eccles. dist. 9. punct. 6. n. 3. Reginald. l. 4. n. 183. Lessi. l. 4. c. 2. d. 3. n. 18. Pasqualig. decis. 184. Fagund. precept. 4. l. 1. c. 10. n. 5. Trull. l. 3. Dec. c. 2. d. 5. n. 6. & alij.

128 Omnino certum hanc sententiam esse reor. Nam ieiunij obligatio affixa diei, cum illo nam hac transire quis dubitet? An si Officium hodie recitare nolueris, teneris illud alia die recitare, ut suppleas? Minime. Peccasti quidem ieiunium omitendo, sed non teneris die alia ieiunare.

CAPVT XII.

Circa à carnibus abstinentioniam?

QVÆSTIO INCIDENTS.

Nun carnis nomine oua, ac lactinia prohibeantur?

129 **S**UPPONO abstinentiam à carnibus esse de substantia ieiunij Ecclesiastici, ex ipsius Ecclesiae institutione, quod vno dempto Corduba in summa quest. 143. & vno, vel alio relato à Baldello lib. 2. d. 18. numer. 18. omnes Doctores profitentur. Quæsierim verò, num carnis nomine etiam oua, & lactinia comprehendantur?

130 Comprehendi videntur. Quia ouum nihil aliud est, quam caro liquida, & lac sanguis calore matatus, seu sanguis albus. Sic Glossa ad cap. Admonere 33. question. 2. verb. Carnem. Didacus Narbona de etate ad omnes actus anno 1. question. 2. numer. 25. & anno 7. quæst. 6. numer. 5. Barbola ad cap. Denique dist. 4. numer. 1. fatuus: Vulgo colligitur, prohibitio vsu carniū, prohiberi vsu ouorum, lactis, & aliorum huiusmodi, quæ à carne originem trahunt.

131 Non comprehenduntur. Quia carnes, & oua, ac lactinia ut res distinctæ referuntur in cap. Presbyter, dist. 82. & per diuersa precepta in iure prohibentur, cap. Denique, tur. dist. 4. Ita omnes communiter postmodum citandi.

132 Mihi hoc certum omnino videnti, sæpe sæpius concedi vsu ouorum, ac lactiniorum, nec idem vsu carniū concedi; quod non contingeret, si nomine carniū oua, ac lactinia venirent: aut si oua, ac lactinia caro essent. Porro si ab aliquibus caro liquida ouum & lac sanguis albus vocatur non idem est, quia formaliter sint caro, & sanguis; sed quia ex carne, ac sanguine suum trahunt originem uti ex cap. Denique deducitur.

DVBIVM IV.

An quis in die ieiunij, vel in diebus, quibus suu carniū prohibetur, de data opera, dimidiam circiter vnciam carnis absunxit: Peccatne leuialiter?

133 **R**Ecolo ex section. 1. in esu carniū diebus prohibitis dari materiam paruitatem. Quia recole, sicut

SCORAR
col: Mor.
VII. VII
E. IV